

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Jerzy Ciemniowski
Janusz Grzelak
Michał Nawrocki
Marek Antoni Nowicki
Teresa Romer
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes:	Danuta Przywara
Wiceprezes:	Adam Bodnar
Sekretarz:	Maciej Nowicki
Skarbnik:	Elżbieta Czyż
Członek Zarządu:	Janina A. Kłosowska

Warszawa, dnia 14 sierpnia 2013 r.

3741/2013/MPL/MSz

Szanowny Pan
Senator dr Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej Senatu RP
ul. Wiejska 6
00-902 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 9 sierpnia 2013 r. (sygn. BPS/KU-034/425/7/13) zawierające prośbę o przedstawienie opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk senacki nr 425), uprzejmie informuję, że Helsińska Fundacja Praw Człowieka z aprobatą przyjmuje kierunek zmian proponowanych w projekcie.

Opiniowany projekt ma na celu wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2013 r. (sygn. SK 30/09), w którym TK orzekł, że art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w zakresie, w jakim w postępowaniu nieprocesowym wszczętym z urzędu nie przewiduje zwrotu opłaty od skargi na postanowienie referendarza sądowego uwzględnionej z innego powodu niż oczywiste naruszenie prawa, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał w przywołanym orzeczeniu ocenił m. in., że skutkiem zakwestionowanego przepisu, który uzależnia zwrot opłaty od skargi na orzeczenie referendarza od stwierdzenia przez sąd uwzględniający tę skargę oczywistego naruszenia prawa, jest stan niepewności co do ekonomicznego bilansu podejmowanych czynności procesowych, który może w istotny sposób rzutować na decyzje o wystąpieniu z tym środkiem zaskarżenia. Co więcej w ocenie Trybunału Konstytucyjnego, regulacja, która odmawia stronie prawa do zwrotu opłaty w sytuacji, gdy jej udział w sprawie okazał się nie tylko usprawiedliwiony, ale też czynił zadość interesowi publicznemu, zakłóca społecznie pożądany obraz państwa umacniającego rządę prawa.

Zgodnie z postanowieniami opiniowanego projektu, proponuje się nowelizację dwóch jednostek redakcyjnych ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Proponuje się, aby sąd z urzędu zwracał całą uiszczoną opłatę od skargi na orzeczenie referendarza sądowego, jeżeli została uwzględniona w sprawie, w której postępowanie wszczęto z urzędu,

a w pozostałych przypadkach tylko wtedy, gdy sąd stwierdził oczywiste naruszenie prawa (projektowany art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. f). Co więcej, projektodawca proponuje także nowelizację art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Zgodnie z projektowanym przepisem sąd z urzędu zwróci stronie całą uiszczoną opłatę od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej, jeżeli środek zaskarżenia został uwzględniony w sprawie, w której postępowanie wszczęto z urzędu, a w pozostałych przypadkach tylko wtedy, gdy sąd odwoławczy lub Sąd Najwyższy stwierdził oczywiste naruszenie prawa.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka ocenia, że proponowane przez senacką Komisję Ustawodawczą zmiany we właściwy sposób realizują wskazania Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyroku z dnia 7 marca 2013 r. Pewne wątpliwości z perspektywy zgodności z art. 85c Regulaminu Senatu RP¹ budzić może jedynie rozszerzenie zakresu przedmiotowego opiniowanego projektu o dokonanie zmian w art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. e) ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Po głębszej analizie wydaje się jednak, że takie rozszerzenie zapewnia spójność systemu prawa po dokonaniu przez projekt jednoczesnej modyfikacji art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. f) tej ustawy w celu dostosowania tego przepisu do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 marca 2013 r. (sygn. SK 30/09).

W imieniu Zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

Z wyrazami szacunku,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
WICEPREZES ZARZĄDU
Adam Bodnar

¹ Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. - Regulamin Senatu, M. P. z 2010 r. Nr 39, poz. 542 ze zmianami. Zgodnie z przepisem art. 85c ww. uchwały, projekt ustawy wykonującej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego oraz wnioski o wprowadzenie poprawek do tego projektu mogą obejmować wyłącznie zmiany zmierzające do wykonania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oraz ich niezbędne konsekwencje.